

**Ministerieel besluit houdende een definitief
onteigeningsbesluit voor de onteigening voor het algemeen
nut in het kader van de herinrichting van het kruispunt van de
A12 met de Kerkhofstraat en Londerzeelsesteenweg door de
aanleg van een nieuw op- en afrittencomplex Londerzeel-Zuid
in Meise en Londerzeel**

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- Het Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017, artikel 6, 1°, artikel 7 en artikel 28.
- Het Besluit van de Vlaamse Regering van 5 juli 2024 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 2, 8°.

Vormvereiste

De volgende vormvereiste is vervuld:

- De Inspectie van Financiën heeft advies gegeven op 19 maart 2024.
- Op datum van 22 maart 2024 werd een voorlopig onteigeningsbesluit goedgekeurd.
- Over dit voorlopig onteigeningsbesluit en zijn bijlagen werd een openbaar onderzoek georganiseerd dat plaatsvond van 10 maart 2025 tot en met 9 april 2025. De behandeling van de ontvangen standpunten, opmerkingen en bezwaren is opgenomen in het verslag van het openbaar onderzoek (bijlage 3 bij dit besluit).
- Er werden aantoonbare pogingen ondernomen om tot een minnelijke verwerving te komen.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven, samen te lezen met het verslag van het openbaar onderzoek en de daarin opgenomen motivering.

A. Aanduiding van de onteigenende instantie

De Vlaamse Regering is bevoegd om tot onteigening over te gaan overeenkomstig artikel 6, 1° van het Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017.

In het licht van de doelstellingen kan de Vlaamse Regering ter realisatie van het project "A12 Londerzeel-Zuid" (hierna "het project") derhalve optreden als onteigenende instantie.

B. De rechtsgrond van de onteigening

De Vlaamse Regering kan tot onteigening overgaan in de gevallen waarin ze oordeelt dat de onteigening noodzakelijk is voor de uitwerking van de infrastructuur of het beleid met betrekking tot gemeenschaps- en gewestelijke aangelegenheden overeenkomstig artikel 7, eerste lid van het Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017;

Uit onderhavig besluit en uit de bijlagen bij dit besluit blijkt dat de beoogde onteigening kadert binnen de gewestelijke aangelegenheden. Deze heeft immers betrekking op een project inzake gewestelijke infrastructuur, namelijk de A12 Brussel - Antwerpen.

C. Omschrijving van de te onteigenen goederen:

De te onteigenen onroerende goederen zijn met een gele tint aangeduid op het hierbij behorende ondertekende onteigeningsplan met nummer 1M3D8F G 011699 02 en 1M3D8F G 011700 02, samen te lezen met de tabel met innemingen zoals ook op het onteigeningsplan wordt weergegeven.

D. Onteigeningsnoodzaak

(1) Noodzaak van het onteigeningsdoel

De onteigening streeft de verwerving na van onroerende goederen gelegen op het grondgebied van de gemeenten Meise en Londerzeel waarbij de onteigening noodzakelijk is om de realisatie van het project langs de A12 mogelijk te maken.

De ombouw van de A12 tot autosnelweg werd als groot project opgenomen in het regeerakkoord 2019-2024 van de Vlaamse regering. De aanleg van een nieuw open afrittencomplex Londerzeel-Zuid is één van de belangrijkste deelprojecten hierin.

Meer specifiek is het kruispunt van de Kerkhofstraat en de Londerzeelsesteenweg één van de gevaarlijkste kruispunten in Vlaanderen en staat het jaarlijks in de dynamische lijst van gevaarlijke punten op Vlaamse gewest- en autosnelwegen. De onbeveiligde doorsteek in de middenberm voor de ontsluiting van Sarens, de aansluiting van de Patatestraat rechtstreeks op de A12 en de aanwezigheid van verkeerslichten in combinatie met de hoge snelheden van het verkeer zorgen voor verkeersonveiligheid.

Ook kent het kruispunt tijdens de spitsuren een onvoldoende afwikkelingscapaciteit, wat leidt tot wachtrijen op zowel de A12 als de aansluitende gemeentewegen. Vooral voor de A12, die als Vlaamse hoofdweg tussen Antwerpen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een belangrijke verbindende functie opneemt, is een goede doorstroming belangrijk en noodzakelijk.

De gelijkgrondse kruising van de Kerkhofstraat en de Londerzeelsesteenweg met de A12 via verkeerslichten vormt eveneens een harde barrière tussen Londerzeel en Westrode. Dit terwijl de afstand tussen beide kernen minder dan 5 km bedraagt en dus binnen de ideale fietsafstand ligt. In beide centra liggen bovendien tal van

voorzieningen met voldoende fietspotentieel: bedrijvigheid, scholen, winkels, sportvoorzieningen, ... Het is de ambitie van het project om deze verknoping verder te optimaliseren en uit te bouwen om het volledig fietspotentieel over de A12 te benutten.

De voorgenomen herinrichting van de infrastructuur in dit project wordt omschreven in de projectnota, die als bijlage wordt gevoegd.

De voorgenomen herinrichting bestaat uit de aanleg van een nieuw op- en afrittencomplex (type Hollands complex) met een verlaging van de A12, de aanleg van een tramtunnel voor de Sneltram A12 aan de westelijke zijde en van een fietssnelweg (F28) aan de oostelijke zijde van de A12. De lokale verbinding en ontsluiting van de woonkernen en activiteiten van Londerzeel en Westrode (Meise) worden verzekerd door een hertracering van de Kerkhofstraat en Londerzeelsesteenweg. Een afzonderlijke fietsers- en voetgangersbrug garandeert een vlotte en veilige oversteek van de A12 voor de zachte weggebruikers, vrij van alle gemotoriseerd verkeer. Ook de goede aansluiting op het lokale fietsnetwerk wordt verzekerd. In het ontwerp werden deze ingrepen uitgewerkt met het oog op een zo beperkt mogelijke ruimte-inname.

Met deze ingrepen wordt de verkeersveiligheid voor alle weggebruikers sterk verhoogd. De doorstroming op de A12 wordt verbeterd door het opheffen van het verkeerslichtengeregeld kruispunt. De fietsers- en voetgangersbrug vermindert heel sterk de barrièrewerking van de A12 voor deze weggebruikers. Ook de lokale verbinding voor het gemotoriseerd verkeer via de nieuwe wegbrug over de A12 wordt beter en wordt veiliger.

Tegelijk worden ook de nodige maatregelen genomen om een goede waterhuishouding in overeenstemming met de geldende hemelwaterverordening te waarborgen door de aanleg van bufferbekkens en grachten. Daarnaast wordt ook een goede landschappelijke inpassing nagestreefd en worden enkele afschermende maatregelen (grond dam en andere afschermende constructies) genomen om de impact op de meest nabijgelegen woningen maximaal te beperken.

(2) Noodzaak van de onteigening als middel

Het onteigeningsdoel, zoals hierboven omschreven, kan slechts worden bereikt middels onteigening.

Er bestaat, onverminderd de mogelijkheid tot minnelijke verwerving, redelijkerwijze geen alternatief voor het gebruik van de onteigeningsdwang.

Ondanks poging hiertoe, was het niet of onvoldoende mogelijk om tot een grondverwerving in der minne te komen.

Binnen het projectgebied moeten verschillende onroerende goederen strikt noodzakelijk in volle eigendom worden verworven omdat:

- het aanleggen, beheren en onderhouden van infrastructuur tot de basistaken van de overheid behoort en omdat een zo eenduidig mogelijke grondpositie de goede uitoefening van de publieke beheerstaken omtrent deze infrastructuur kan en moet waarborgen.

- een integrale en geïntegreerde realisatie en aanleg van de infrastructuur mogelijk moet zijn.
- een coherent en doelmatig beheer en beleid omtrent infrastructuur noodzakelijk is. Van de desbetreffende weginfrastructuur dient onder alle omstandigheden een veilig en doelmatig gebruik te kunnen worden gemaakt. Dit kan enkel indien de wegbeheerder zelf kan instaan voor het beheer ervan.
- Concrete redenen in dit project:
 - o de aanleg van een nieuwe op- en afrittencomplex met verdieping van de A12 en een nieuwe wegbrug
 - o de aanleg van een tramtunnel
 - o de aanleg van een fietssnelweg
 - o de aanleg van een fietsers- en voetgangersbrug met aanloophellingen
 - o de aanleg van bufferbekkens en grachten
 - o de aanleg van een gronddam en andere afschermende constructies
 - o de aansluiting van het lokale wegen- en fietsnetwerk met hertracering van de Kerkhofstraat en Londerzeelsesteenweg
 - o de verkeersveilige ontsluiting van het bedrijfsterein Sarens
 - o nutsvoorzieningen

Elk verzoek tot zelfrealisatie is conform artikel 24, § 4 van het Vlaams Onteigeningsdecreet in ieder geval uitgesloten voor weginfrastructuur en de daarmee onlosmakelijk samenhangende ingrepen.

(3) Noodzaak voor wat betreft het voorwerp van de onteigening

In dit besluit, in de onteigeningsplannen en in de projectnota wordt aangeduid welke onroerende goederen het voorwerp zijn van de onteigening en noodzakelijk in volle eigendom dienen te worden verworven om de doelstelling van algemeen nut te kunnen realiseren.

De weerhouden voorkeursoplossing van het project, zoals omschreven in de projectnota als bijlage bij dit besluit, is als meest positieve oplossing naar voren gekomen om de onteigeningsdoelstelling zo adequaat mogelijk te kunnen realiseren en daarbij de innemingen zo beperkt mogelijk te houden.

Zoals wordt beschreven in de projectnota kan de weerhouden voorkeursoplossing van het project niet worden gerealiseerd binnen het bestaande openbaar domein.

E. Het onteigeningsdoel is van algemeen nut

Hierboven werd reeds uiteengezet dat het project als onteigeningsdoel heeft om een nieuw op- en afrittencomplex, een tramtunnel en fietssnelweg en een afzonderlijke fietsers- en voetgangersbrug te realiseren.

Het project maakt de realisatie van een doelstelling van algemeen nut mogelijk want:

- het gaat om verbetering van de openbare weginfrastructuur die ten goede komt van alle weggebruikers.
- de verkeersveiligheid voor alle weggebruikers verhoogt sterk.
- de verkeersdoorstroming op de A12 verbetert.

- de tramtunnel maakt later de realisatie van een snelle tramverbinding tussen Willebroek en Brussel mogelijk.
- de fietssnelweg F28, die in de projectzone gerealiseerd wordt, draagt bij tot de gewenste modal shift.
- de fietsers- en voetgangersbrug maakt het oversteken van de A12 vlotter en veiliger.
- de landschappelijke inpassing van het project beperkt de impact naar de nabije omgeving en bebouwing.
- de waterbuffering van het hemelwater zorgt voor een vertraagde afvoer naar de omgeving en beperkt zo de impact hiervan.

Omdat de werken kaderen binnen de wegeninfrastructuur is het in het algemeen belang dat de overheid deze ook zelf ontwikkelt. De realisatie van voornoemde infrastructuurwerken behoort tot de basistaken van de overheid.

F. Onderhandelingen en minnelijke onderhandelingstermijn

Er werd een aantoonbare poging tot onderhandelen ondernomen om het te onteigenen onroerend goed minnelijk te verwerven, in overeenstemming met de onderhandelingsplicht uit de artikelen 15 en 16 van het Vlaams Onteigeningsdecreet.

De minnelijke onderhandelingstermijn werd geraamd op 6 maanden en ving aan op de derde dag na de postdatum van de beveiligde zending waarmee de te onteigenen op de hoogte werden gesteld van deze minnelijke onderhandelingstermijn.

Tot op heden was het niet mogelijk om tot voldoende grondverwervingen in der minne of overeenkomsten te komen om het project, zoals omschreven in de projectnota, te kunnen realiseren. De onteigeningsprocedure dient te worden verdergezet.

G. Openbaar onderzoek

De in het kader van het openbaar onderzoek ingediende bezwaren en opmerkingen worden integraal besproken en behandeld in het verslag van het openbaar onderzoek zoals gevoegd als bijlage bij dit besluit.

De onteigenende instantie volgt integraal de besluiten van het verslag en maakt zich de in het verslag opgenomen motivering eigen.

In dit verslag wordt besloten dat de ingediende opmerkingen en bezwaren geen wijzigingen ten opzichte van het voorlopig onteigeningsbesluit en bijlagen noodzaken.

H. Bijlagen bij het definitief onteigeningsbesluit

De hieronder vermelde bijlagen worden gevoegd bij onderhavig besluit en maken hier integraal deel van uit:

- De onteigeningsplannen, opgemaakt overeenkomstig artikel 11 van het Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017.

- De projectnota, opgesteld overeenkomstig artikel 12 van het Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017.
- Het verslag van het openbaar onderzoek met de behandeling van de standpunten, opmerkingen en bezwaren die geuit zijn tijdens het openbaar onderzoek.

I. Conclusie:

Uit al het bovenstaande blijkt dat de onteigening noodzakelijk is en het algemeen belang dient. Het onteigeningsdoel kan niet worden gerealiseerd indien niet alle innemingen in volle eigendom verworven zijn.

Het onteigeningsdoel kadert verder binnen de gewestelijke aangelegenheden en binnen het gewestelijke belang dat het Vlaamse Gewest dient ten uitvoer te leggen en te beheren.

Om deze redenen is de verwerving van de (nog) niet minnelijk verworven onroerende goederen noodzakelijk en dringt de onteigening door de Vlaamse Regering van de onroerende goederen zoals afgebeeld op de onteigeningsplannen en aldaar nader omschreven in de onteigeningstabel, zich op.

Gelet op alle akten en overwegingen samengenomen.

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN, HAVENS EN
SPORT BESLUIT:

Artikel 1.

Voor de aanleg van het op- en afrittencomplex A12 Londerzeel-Zuid ter hoogte van het kruispunt van de A12 met de Kerkhofstraat en Londerzeelsesteenweg en met de Patatestraat in het algemeen belang, worden de onroerende goederen, omschreven en in het geel aangeduid op de onteigeningsplannen met nummers 1M3D8F G 011699 02 en 1M3D8F G 011700 02 die worden gevoegd als bijlage 1 bij dit besluit, op het grondgebied van de gemeente Meise en Londerzeel onteigend door de Vlaamse Regering ten verzoeken van de Vlaamse minister bevoegd voor het algemeen mobiliteitsbeleid, voor de weginfrastructuur en het wegenbeleid onder wiens hiërarchisch gezag ressorteert en voor wie optreedt het Agentschap Wegen en Verkeer.

In het eerste lid wordt verstaan onder het Agentschap Wegen en Verkeer: het agentschap dat is opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Agentschap Wegen en Verkeer.

Art. 2. Op basis van artikel 6, 1° en artikel 28 van het Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017 betreffende onteigening voor algemeen nut, wordt het definitief onteigeningsbesluit vastgesteld.

Art. 3. Conform artikel 28, §2, eerste lid van het Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017 wordt aan dit definitief onteigeningsbesluit in bijlage 1 tot en met 3 de onteigeningsplannen, de projectnota en het verslag openbaar onderzoek gevoegd. De onteigeningsplannen, de projectnota en het verslag openbaar onderzoek, die integraal deel uitmaken van het onteigeningsbesluit, worden goedgekeurd.

Brussel,

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,

Annick De Ridder